

Inmiddels, enkele tijd voor "18 april" was mijn oudste broer Emile, te Parijs, aan de loodziekte bezweken. Ook mijn tweede oude^{ste} broer, Alfons, medestichter als jongeling van de B. W. P. was te Leuven door deze ziekte ten grave gedragen. Hij had ~~daarbij~~ een zware verkoudheid opgedaan tijdens de viering van een arm ouderlingenpaar, waarvoor hij in bres was gesprongen om steungeld rond te halen. Mijn twee broers, bezweken aan de loodziekte, waren amper 38 jaar. Het was de ziekte der lood- zinkbewerkeren en ververs die door het loodwit vroegtijdig ten grave gingen.

Bij de burgerlijke begrafenis van mijn broer, Alfons, fluisterde kwezelachtige buurvrouwen. "De hond wordt in de grond der verdoemden gestoken." Hij ligt begraven in de familiekelder, met een kruis en steenen engel boven het graf, tot ergernis der kortgeestige kwezels. Zijn gans leven heeft hij ten dienste gestaan van zijn medemenschen, zodat wij broers en zusters zijn humanistis^{ch} voorbeeld hebben gevolgd.

Behorende tot de opvoeding^{sg}groepen gingen wij, jonge wachters, Zondags van 5 ~~tot~~ 6 uur den buiten op met "De Kazerne" "De Volkswil" "Vooruit" en andere propagandabladen, ons boterhammen op zak. Hier en daar zat de boer ons met de riek of schep met de hond achterna. Vergeten wij er niet bij te voegen dat de rijkswacht ons steeds op de hielen zat om proces-verbaal op te maken. Niets kon de ontwikkeling der gedachten tegenhouden en de verdrukten ontmoedigen, want de stroom rees al meer en meer... Gesteund door de broederlijke solidariteit gingen wij van de donkerste duisternis naar de stralende zonne... langzaam maar zeker.

De cooperatief en mutualiteit die met karig en in het zweet huns aanschijs gewonnen loon der zwoegers opgericht was, nam een aanzienlijke uitbreiding en gaf reeds een zekere verlossing in het moeilijk bestaan der arbeiders. Raadpleeg de prijzenlijst der koopwaren van die tijd met de lage lonen en vergelijkt.

In "De Proletaar" Mechelsestraat, waar al deze inrichtingen onderkomen genoten door de opbrengst der Cooperatief in het gebouw van de arbeidende klas, door haar leden pionniers, na hun dagtaak opgebouwd, was alles leven en strijd onder de leuze: "Door de arbeiders voor de arbeiders."

De Turngroep "De Proletaar" zorgde voor de lichamelijke ont-plooiing. "Exelsior", tonnelgroep en "L'echo des Proletaires" zangkring,